

Zsidó vallás és kultúra 1.

BBN-HEN-221.

2008. november 11.

Bányai Viktória

6. ÉLETÚT I: GYEREKKOR

בן חמש שנים למקרא, בן עשר למשנה, בן שלש עשרה למצוות, בן חמש עשרה לתלמוד, בן שמונה עשרה לחפזה, בן עשרים לרדוף, בן שלשים לכח, בן ארבעים לבנינה, בן חמשים לעצה, בן ששים לזקנה, בן שבעים לשיבה, בן שמונים לגבורה, בן תשעים לשיחה, בן מאה פאלוי מת ועבר וכתל מן העולם

„Öt évesen a Tórához, tíz évesen a misnához, tizenhárom évesen a parancsolatokhoz, tizenöt évesen a Talmudhoz, tizennyolc évesen az esküvői sátor alá áll. Húszévesen keresetre való. Harmincévesen ereje teljében van. Negyvenévesen az értelem embere. Ötvenéves korában képes bölcs tanácsot adni. Hatvan az öregedés kora. Hetven az ősz hajé. Nyolcvan az aggkoré. Kilencven évesen görnyedten jár. A százéves mintha már nem is élne.”

(Misna, *Pirke avot* 5:21)

1. Születés, újszülött

családtervezés kérdései

מצוות האב

„Az apa köteles végrehajtani a fián a következő micvákat: körülmetélés, kiváltás, Tórártanítás, kiházasítás, mesterségre taníttatás. Van, aki szerint úszni is meg kell tanítania.” (bKidusin 29a)

Brisz (/ *brit mila*, ברית מילה) - Gen. 17,9-14

mohel (מוהל), *kvater*, *szandek*, Elijahu széke

névadás

Pidjon ha-ben (פדיון הבן) - elsőszülött (*bekhor*, בכור)

Ex. 13,1-2. 13

Salom zakhar (שלום זכר)

2. Betérés (giur גיור)

Prozelita, גר צדק

Rut 1,16-17

Fázisok: lebeszélés, tanulás, vizsga, brisz +/- mikve, befogadás

3. Nevelés, tanulás

„A tanház (bét ha-midrás) szentsége szigorúbb, mint a zsinagógáé (bét ha-kneszet).”

(Suhan Arukh, Hilkhot Talmud Tora, 246,17)

„Aki a lányát Tórára tanítja, az *tiflut*-ot (illetlenséget, léhaságot) tanít neki” (mSzóta 3,4)

héder הדר melamed

Talmud tóra תלמוד תורה

jesiva ישיבה - jesiva bóher

Felnőtt tanulókörök

4. Bar / bat micva (= parancsolat fia / lánya)

מצוות תריג 613 = 365 + 248

Fiú: 13 éves, Tórához felhívás, haftara

Lány: 12 éves, Savuotkor csoportos